

Előfizetési díj helyben:
 Egész évre 8 frt
 Fél évre 4 frt
 Negyed évre 2 frt
 Vidékre 1 forinttal több.

Hirdetési díj:
 Egész oldal 20 frt
 Fél oldal 10 frt
 Negyed oldal 5 frt
 Ezenfelül minden hirdetésnél
 30 kr kincst. illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR:
VASÁRNAP, SZERDÁN és PÉNTEKEN.

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII-ik kör, Virág-utca
 337. házszám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vetetnek fel.

„Nyilttér“ sora 15 kr.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr és a kincstári illeték számitatik.

Felhívás előfizetésre.

A tizenhatodik évfolyamban bizalommal fordul a „Szabadság“ ahhoz a közönséghez, melynek lankadatlan buzgó támogatása annyi balszerencse, nehéz idők közepette nemcsak fenntartotta, hanem még izmossá is tette városunk legrégibb lapját.

Igérni könnyű, de megtenni nehéz. Ép azért mi ovakodunk manapság annyira divatos nagyhangu ígéretektől.

A „Szabadság“ közönsége ismeri lapunk álláspontját a multból. A szerkesztőség és kiadóhivatal folyton arra törekszik, hogy a „Szabadság“ úgy beltartalmára, mint adminisztrációjára nézve minden ízében modern lap legyen és maradjon.

Kérjük olvasóinkat a lap terjesztése és az előfizetések megújítására.

A „Szabadság“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Pusztuló nemzedék.

A gyermekeket pusztító ragályos betegségek úgy befészkeltek már magukat hazánkban, hogy ha erélyes intézkedések által utjokat nem álljuk, talán soha se győgyulunk ki belőlök.

A szülők élete csupa rettegés. Ma itt, holnap ott lép fel a baj s az orvosi tudomány gyarlósága, párosulva a hatóságok legbűnösebb közönyösségével, ugyszólván tétlenül áll a borzasztó csapások előtt.

Nem csak azért rettenetes ez az állapot, hogy a szülőknek reménységeit, örömeiket teszi tönkre s ádáz tusájával a legérzékenyebben sujtja a családi boldogságot, hanem nemzeti szempontból is rendkívüli horderejű, mert egész nemzedéket sujt rohamos pusztítása által, a különben is nem a szaporulati viszonyoknak örvendő nemzet számbeli ereje szenved általa. Ez pedig nekünk, kik ellenséges érzületű nemzetiségektől vagyunk körülveve, létkérdésünket képezi, mert azon arányban szaporodunk s viszont azon arányban veszítjük el életképességünket, a mily arányban csökken a fajfenntartási képesség.

Valóban érthetetlen és megfoghatatlan dolog az, hogy eddig mily bűnös könnyelműséggel volt a kormány ezen állapotnak néma szemlélője. A marhabetegségek megátlására a legszigorubb intézkedések fogantatottak. A legboszantóbb prólékos részletekig kiterjedő figyelemmel kísérik a baromcsordákban kiütött betegségeket, orvosokat, biztosokat mozgósítanak fegyveres kordonokat állítanak fel, ezeket áldoznak, hogy a járványt elnyomják s ha sikerült a baj tovább terjedését megakadályozni, a modern állam politikusaiként öntetszelegve mondják: ime ennyi száz-

ezer disznóját és ennyi százezer marháját mentettük meg a nemzetnek!

De mikor arról van szó, hogy ne a baromokat, hanem a nemzet reménységeit, a gyermekeket, saját embertársaink és a hazát fenntartó polgárság szeméfenyét mentjük meg, akkor a vállukat vonogatják s saját könnyelmű tétlenségüket az orvosi tudományt palástolják. Pedig nem abban van a hiba. Igaz, hogy az az orvos se isten, a ki egy lehelletével életet önt a haldoklóba, de utóvégre mégis vannak már annyira, hogy képesek kijelölni a lehető óvintézkedéseket s a betegek nagy részét a gondos orvosi ápolás megmentheti.

A hiba a kormány és a hatóságokban rejlik.

A vidék helyzete ebben a tekintetben mondhatni a legrosszabb. Jó levegőjük ugyan volna, de nincs elegendő orvosuk. Vagy ha van is, a nép szegény és nagyobb része inkább kuruzslóhoz fordul, mert nem bírja fizetni a patikát s hatóságok személt hunyva, összes közegészségi törekvéseiket arra fordítják, hogy maguk lakjanak jól s a barmaik ne koplaljanak, de hogy a szegény emberek pusztulnak, az előttük melles kérdés.

Egyszer már ideje volna ezen az igazán égető bajon segíteni. A philloxerától se félték s úgy beütött, hogy most arról koldulnak a ragályos betegségekre se gondolnak s egyszer majd az is úgy betalál útni, hogy aztán hiába jajgatunk.

TÁRCZA.

A szobaczcizám.

Sok bolondot csináltak az emberek a világban — csupán szerelemből.

A középkori lovagok: megették éhgyomorra kedvesük kutyabőr keztyűjét; beroppintották egymás oldalbordáját.

Volt nekem is egy nagybátyám ki csupa szerelemből, megevett harminc öszi barackot; még a magját is lenyelte.

Jó étvágyat a régieknek!

Van egy iskolatársam, ki sohasem iszik szeszes italokat, mióta megnősült; de ha az asszonyt fürdőbe küldi, orvosi rendeltetre bor kúrát használ itthon.

Velem is történt egy furcsa eset.

Ádám volt nekem is az ösapám, és szivet is adott a teremő; szerelmes lettem, — a mostani feleségembe.

A multkor történt, hogy két régi jó barátommal, elismert papucshősökkel, Kazival meg Nusival jöttem össze; valahogy elszabadultak a kötélyzsinórról s feledve mindent, együtt mulattunk.

Folyton hetvenkedtek, érezték, hogy nincs ott — az asszony.

Isteni eszme villant át agyamon:

„Barátaim!“ — szóltam hozzájuk —

„Jöjjetek hozzám, nálam folytatjuk!“

„S az asszony?“ — kérde Nusi.

„Nincs itthon!“ — vigasztalám őket. — Lakásomra izentem s tréfámról értesítettem a feleségem.

Délig tovább mulattunk s egymás karjába kapaszkodva, nem a legbiztosabb léptekkel távoztunk lakásomra.

Alig léptünk be az ebédlőbe, önkénytelenül nevetésbe törtem ki.

Az asztal körül kivágott cipőben, rövid fekete ruhában, kötélyben, feltűrt ujjakkal egy nő alakot láttam sürgölődni.

„Nos rendben van minden?“ — kérdém tőle arcon csipve.

Elpirult, szemeim közé nézett, — láttam hogy alig bírja nevetését visszafojtani.

„Igenis rendben nagyságos ur!“ — felelé. — „Azonnal tálatatok!“

„Menj ki, mert éhesek vagyunk! De rögtön jöjj vissza!“ — parancsolám. — Eltávozva nevetett.

„Csinos egy leány!“ — szólt Nusi.

„Irigylem tőled!“ — volt Kazi véleménye.

Visszajött s a poharakat tette az asztalra.

„Fél óra múlva kész az ebéd!“ — szólt hozzám és poharam teli tölté borral. — „Addig is megihatnak még egy pár pohárral az urak!“

„Pompás eszme!“ — hagyá helyben Kazi. — „Töltsön nekünk is!“

Barátainnak tetszeni kezdett a szobaczcizám.

„Éljen a hebenk!“ — kocintott Nusi.

„Kérem az én nevem nem Hébe, hanem Ilka!“ — volt a válasz.

„Éljen az Ilka!“ — kocintott Kazi.

„Éljen!“ — Dörgénk Nusival utánna.

„Éljenek a távollevő asszonyok!“ — szóltam barátaimhoz.

„Főleg, ha távol vannak!“ — bolntott tejjével Nusi.

Folyton incselkedtem a szobaleányommal ki körülöttem settenkedett.

„Ugylátom Ilka!“ — szólt Kazi — „Nagyon szereti a gazdáját?“

„Szeretem ám!“ — felelé hetykén a leány — „Együtt nevelkedtem tel vele!“

„Hm!“ — dörmögé Nusi — „S mit szól hozzá a nagysága?“

„Semmit!“ — válaszolá — „Mert nem tudja!“

Barátaim hol reám, hol szobaleányomra bámultak.

Ha az állam rendszeresen fizetett tisztviselőket tart arra, hogy azok egy fel nem ragasztott stempli ára fejében agyon boszszantság az embert s nyilván tudja tartani az állam a polgárok utolsó fitying tartozását, hát tartsa az egészségügyet is nyilván s alkalmazzon állami orvosokat, a kiknek nemcsak az volna kötelességük, hogy a szegény embert ingyen gyógyítsák, hanem az is kötelességük volna, hogy folyton éber szemmel kísérik a kerületek és lakások egészségügyi állapotát: milliókat dobunk ki, s azt se tudjuk mire. Huz bennünket a katonaság, huz bennünket a temérdek hivatal, nem léphetünk úgy, hogy pénzbe ne kerülne, mert mindennek csak „fizetés” a vége, de ha arról van szó, hogy a mi érdekünkben is tegyen valamit, akkor elkezdnek bölcsen tanakozni s oda lukadnak ki, hogy a mit a maga pénzén megszerez a polgárság, arra ne áldozzon az állam.

Szüntessenek be sok nagy fizetésű ingyen élésre teremtett állást s az arra fordított pénzt fordítsák az egészségügyre.

Nem az a hivatása ennek a nemzetnek, hogy hájukat növesztő, felfújt nagyságu emberek életét tengesse, hanem az, hogy első sorban a saját életét biztosító intézkedésekről, a nemzedékek egészsége és életének fenntartásáról gondoskodjék.

„SZABADSZÓ.”

A ZÓNA.

A zónadijszabás eredményei az 1892-ik évben. A zónarendszer eredményéről a kereskedelmi miniszteriumban statisztikai kimutatást állítottak össze, melyből kiveszünk a következő érdekes részleteket: Az elmúlt esztendő a személyforgalomra nézve nem volt kedvező, mert éppen akkor, amikor az a legnagyobb szokott lenni, t. i. augusztus és szeptember hónapokban, fellépett a kolera, mely az egész üzleti életet, elsősorban pedig a vasutak személyszállítását bénította meg. A magyar államvasutakou ennek ellenére a személyszállítás elég kielégítő volt s annak bevétele

az előző évihez képest 587% emelkedést mutat. A m. á. egész saját hálózatán a polg. utasok szállításából eredő bevétel 16,326,449 frtot eredményezett; tehát 906,710 frttal többet, mint 1891-ben. Az 1892. év egyes hónapjainak bevételét feltüntető kimutatások szerint 1892. augusztus végéig 1,107,865 frt volt az előző évhez képest a bevételi többlet, de szeptember és októberben a kolera következtében visszaesés állott be és ha ez novemberben meg is szűnt, decemberben a hófúvások, melyek következtében a forgalom a hálózat jelentékeny részén napokon át szünetelt, ismét nagy csökkenést idéztek elő. Emez abnormalis viszonyok nélkül a személyforgalom egész évi bevételi többlete bizonyára elérte volna az 1.5–1.6 millió forintot. A polgári utasok szállításából eredő bevétel, személyszállítási adóval és bélyegilletékekkel együtt, a személydijszabás életbelépését megelőző évben, 1883-ban 14,112,210 forint volt. A zónadijszabás életbeléptét követő harmadik évben 19,684,850 forint. Együttal megjegyzendő, hogy az 1892. év volt egyúttal az első év, melyben a dijszabás az egész hálózatán érvényesült. Az így kimutatott bevételi többlet 5,572,649 frt, ami 39 százalék szaporulatnak felel meg. E bevételi szaporulatnak egy része a hálózat növekedésére vezethető vissza, és bizonyára része van abban a természetes szaporulatnak is, amiből ezt a forgalom előbbi stagnálását ismerve, valami jelentékenynek nem állíthatni: kétségtelen azonban, hogy a szaporulat túlnyomó nagy része egyenesen a dijszabás következménye, a minnek a hatása még folyton érvényesül. Az 1892. év eredményei újból igazolják, hogy a zónadijszabás, akár mennyi kifogás érheti is annak egyes részleteit, fényesen bevált és megfelelt nagy alkotója várakozásainak.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

A peronospora.

A peronospora ellen való védekezésről az alábbi utmutatást közöljük.

Bortermelő-ünknek — kivált a homóki-
nak — ezen gonbaellensége június és júliusban lép föl és pusztításait augusztus és szeptemberben folytatja. Ismeretető jelei a következők, a peronosporás levél alsó lapja olyannak látszik, mintha cukorporral volna behintve, vagy mintha ott só virágozott volna ki, vagy dér képződött volna. Kezdetben e foltok apróbbak és rendszerint a levél főbb érézete mentében látható és csak később olvadnak nagyobbakká vagy egészzé össze. A levél felső lapján pedig először sárgás, később barna — de sima foltok láthatók a szerint, a mint a gomba fejlődése kisebb nagyobb mértékben haladt előre.

E gomba könnyen megkülömböztethető a nemezbetegségtől (Erinosis), melyet a Phytoptus vitis nevű atka okoz és mely rendszeren nem veszedelmes. A nemezbetegség foltjai piszkos fehérek, majd sárgák, tömött nemezhez hasonlóak és szintén a levél alsó lapján láthatók, megfelelő helyeken apró puposodások keletkeznek.

Különbözik a gomba az Oidiumtól is, mely a levél felső lapján is látható.

A peronospora viticola nyári és téli spórák által szaporodik, az előbbieket a szerte-szét hordozza és ha a szőlőlevél felső lapjára hullanak s itt eső vagy harmatcseppbe kerülnek, 25–30° C melegben tovább fejlődnek. A nyári spórák nem állnak ellen a nagyobb hidegnek, s ennek beálltával elpusztulnak, ellenben a téli spórák a leghigorubb telet is élő állapotban huzzák ki Tavasszal életre kelnek s folytatják pusztításukat úgy a szőlőlevelelen, mint az éretlen vesszőn, a fűrt nyelén, annak elágazásain, a szőlőszem kocsáján és magán a szőlőszemen is. A gomba által megölt levél, vagy elválók a vesszőről és lehull vagy összeszáradva a tőkén csüngve marad. A peronosporás vessző nem érik meg, télen elfagy, középső szemei elvesztik életképességüket, ily esetben a peronosporás esztendő után csak a rövid metszés ajánlható. A fűrtöt már a virágzás ideje előtt is megjámáthatja.

A peronospora pusztítása vagy közvetett az által, hogy tönkre teszi a lombzatot, vesszőt s e miatt a termés meg nem érhetik, vagy közvetlen az által, hogy a fűrtöt támadja meg, mely vagy egészen lehull, vagy legalább a boléle szűrt bort teszi élvizhetetlenné.

A peronospora rohamosabban és erősebben terjed a száraz talajú szőlőkben s ez az oka annak, hogy a homók szőlőkre annyira veszedelmes.

A peronospora ellen hathatós védekszerül szolgálhatnak a rézvegyületek, kivált a rézgalic (kék galic), mely a szőlőlevélre hintve vagy fecskendezve és a légköri víz (és harmat) által feloldva a levél sejteit által fel szívódik s ezeket annyira megedzi, hogy a peronospora nem bír rajtuk áttörni. A nyári spórák pedig olyan eső- vagy harmat cseppben, mely rézgalicot tartalmaz, maguk is elpusztulnak, mielőtt a levélbe hatolhatnának. A rézgalic olyan adagban, mint a permetezésnél használtatik, a bort vagy szőlőt élvezőre nem veszélyes.

Védekezésül a következő réztartalmu folyadékok használtatnak.

1. A bodreauxi-i keverék, melynek alkotórészei többféle arányban vegyíthetők Napjainkban rendszeren ezek az arányok szerepelnek:

a) 100 liter viz,

„Talán uraságéknál mindent tud az aszszony?” — tévé hozzá gunyosan.

Kazi s Nusi hallgattak.

Elérkezett az ebéd ideje, minden találva lett s felrakva az asztalra; mit egy korhely gyomor csak kívánhat.

Szobaleányom magam mellé ültettem; bár eleinte szabadkozott.

„Velünk eszik!” — kérte Kazi és Nusi.

Az ebéd vége felé átkaroltam derekát s megöleltem.

„Egy csókot Ilka!” szoltam hozzá.

„Nem!” — felelé erélyesen — „Hagyjon most békével...” s ki akarta magát szabadítani karjaimból.

„Csak egygyet!” — esdeklém.

„Ne féljen!” — kelt védelmemre Kazi.

— „Nem fogja megtudni a nagysága.”

„Akkor kap egyet a homlokára!” — szolt Ilka nevetve.

„Az ajakára kell!” — vágott közbe Nusi.

Ilka gondolkozott egy darabig, rám nézett, mosolygott s az asztalon levő, párolgó káposztás tészta mutatva; nevetve mondá:

„Ha előbb abból eszik!”

Jól tudta azt Kazi is, Nusi is, hogy ez az egyetlen étel, mit ki nem állhatok, a szagától irtózom.

Zavarba jöttem.

Barátaim nevettek rajtam.

Enni vagy nem enni?

„Hát csak ennyire szeret?” — szolt Ilka hozzám kérőleg.

Szólanul nyultam hozzá s megettém az egészet s kaptam érte egy cuppanós csókot.

„Bravó!” — Tombolt Kazi örömben.

„Tudom, hogy a feleséged kedvéért egy falatot sem ettél volna?” — erősíté Nusi.

„Nem ám!” — felelé Ilka nevetve és megegyszer megcsókolva, nevetve eltávozott.

Az inas bontotta meg az asztalt.

A thema folyton szobaleányom körül forgott, ki többet nem került szemeink elé.

Meg kellett nekik ígérnem, hogy a feleségemmel meglátogatom őket.

„De a szobaleányt se feleli otthon!” — úgta búcsúzáskor Kazi.

„Biztosan ott lesz!” — felelém.

Két hétre rá elutaztunk hozzájuk.

De ki írja le meglepetésünket? Midőn a feleségemben felismerték az akkori szobaleányt — az Ilkát.

T'ARANT'ELLA

- 2 kilogramm gálicz,
 2 " " égetett mész.
 b) 100 liter víz,
 2 kilogramm rézgálic,
 3 kilogramm égetett mész.
 c) 100 liter víz,
 4 kilogramm rézgálic,
 4 " " égetett mész

Az a) alatti (kétszázalékos) keveréket akkor használják, mikor a baj még nem lépett fel, hanem megakarjuk előzni. Ha az első permetezés kellő időben, május végén, megtörtént, akkor a nyár további folyamán is elég szokott lenni ez a keverésarány.

Hogyha azonban az első permetezés megkésztet s a goba nyomai már mutatkoznak a leveleken, akkor a b) és c) alatti (3 és 4%-os) arányban keverjük össze az anyagokat.

Törvénykezés.

— **Végrehajtók mozgalma.** A magyarországi bírósági végrehajtók hosszú idők óta hasztalan sürgetik tarthatatlan helyzetük megjavítását. Kérvényeztek, emlékiratokat dolgoztak ki, küldöttségeket menesztettek, de sérelmeik mindaddig nem találtak orvoslásra. Most újabb mozgalmat indítottak tehát a végből, hogy Budapesten országos értekezlet gyűljön egybe, a melyen sérelmeiket újból meg fogják vitatni, és az államosítás, a díjszabályzat módosítása és a nyugdíjalap létesítésének fontos kérdéseiben foglaljanak állást. Együttal küldöttség utjan kéri fogják az igazságügyminisztert, hogy az értekezletre miniszteri biztost küldjön ki, a ki az előterjesztések alapján közvetlen és teljes tájékozást fog nyerni a végrehajtók panaszairól és kívánalmairól. A mozgalom megindítója Somlyai V. Ignác komáromi végrehajtó, a „Bírósági Végrehajtók Közlönye” szerkesztője.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

Palicsi színészet.

Vasárnap f. hó 18-án kezdte meg Kiss János jól szervezett társulatával Palicsen a Vermes-féle villában „Czine Mintye” című eredeti népszínművel nyári előadásait.

Az előadást Csillag Károly által írt, és Boroukay Andor által elmondott prolog előzte meg, mely a nem nagy számu, de válogatott közönség által tetszéssel fogadtatott.

Megnyitó előadásból itelve Kiss társulatának minden egyes általunk ismert tagja teljesen megfelel hivatásának s csak az a sajnálatos, hogy a társulatnak már is nehézségekkel kell küzdenie s ha a helyzet valamiképen hamarjában nem javul ha a közönség és különösen hatóságunk ezt az egyetlen Palicson létező szórakozást negligálja, igen szomorú fűrdőszezonnak nézünk elé a Palicson.

Hatóságunknak volna első sorban kötelessége a palicsi színészetet erkölcsileg, de mindenesetre anyagilag támogatni. Adjon a hatóság az igazgatónak megfelelő subvenciót, hogy neki lehetségessé tegye a színiévad fentartását, hogy az által a már ugyis elalvó félben lévő Palicsot életrevalóvá tegye.

Vermes Lajosnak, az Arena tulajdonosának pedig ajánljuk saját érdekében is,

ha már annyit áldozott a színiévadra, ne sajnáljon még egy kevés összeget arra a célra, hogy abban fennakadás nélkül játszassanak, pótolja annak hiányait és fedesse be legalább annyira, hogy abban vasárnap délután is előadás tarthassék.

Az igazgató pedig ossza be az előadásokat úgy, hogy a közönség nagyobb része ne legyen kénytelen a 3-ik felvonást már otthagyni abbéli félelmében, hogy lekésik a 10 orai vonatrol.

A Palicson különben még igen kevés az állandó vendég, de hisszük, hogy a beállott jobb időjárás folytán, a szezon is élénkülni fog s így a színház látogatottabb leend. Hogy vasárnap a megnyitó előadás oly kevés szabadkai közönség volt, az leginkább annak tulajdonítható, hogy az előző napon tartott dalegyesületi mulatságon — városunk műpártoló közönségének legnagyobb része jelen lévén, annak fáradságait vasárnap még ki nem pihente.

Felhívjuk Szabadka műpártoló közönségét, ne vonja meg Kiss János és érdemes társulatától a pártolást, támogassa erkölcsileg és anyagilag.

A városi hatóságot pedig felhívjuk, tegye meg kötelességét, saját és Palics fűrdő reputációja érdekében; és végre kérjük Vermest is, fejezze be megkezdett munkáját s így egyesült erővel azt hisszük megmenthető még a palicsi szezon felélénkítése.

A társulat egyes tagjainak tehetségéről, ha ezek működését behatóbban megfigyelni lesz alkalmunk, bővebben referálunk.

W.

Baja városának Tóth Kálmán szoborbizottsága, Tóth Kálmán, a költő éreztetése alapján a közönség alkalmából pályázatot hirdet. A pályázat tárgya: Ünnepi óda. A legjobb és irodalmi becsesnek bíróknak ítélt mű jutalma: a bajai hölgyek díjából 100 korona aranyban. Az idegen kézzel írt és jellegű levélkével ellátott pályaműveket folyó 1893. évi december hó végéig Bajára a Tóth Kálmán szoborbizottsághoz kell küldeni, mely a beérkezett művekről 1894. évi január hóban ítélt. A pályadíjat 1894. május havára adják ki, s a pályadíjat és díszéretet nyert művek (az utóbbiak a szerző jelentkezése esetén az író nevével is ellátva) minden írói díj kizárásával, a szoborbizottságtól a letelezés alkalmából közrebeosztandó Tóth Kálmán-Albumban fog megjelenni.

— **József Ágost** főherceg és Augustus bajor hercegnő eljegyzése alkalmából a „Képes Csallád Lapok” a fenséges jegyesek hü arczképét közli a 25-ik számban, mely az érdekesebbnél érdekesebb közleményeket tartalmazza. A folyamatban levő közleményeken kívül különösen megemlítendő: Ábrányiné Katona Klementin Örök harca” című szellemes tárczaecikke. Dura Máténak „Ne sirj, ne sirj” és Angyal Emilnek „Nővérem halálára” című költeményei; Kéray Elizának „A havas gyöngye” című rajza, végül egy kis beszély Sudermanntól Hollós fordításában. Kiváló érdekességet kölcsönöznek e számnak az Otthon által kiadott „Május” emlékalbumból közölt szemelvények. Melyek a legelőkelőbb írók és társadalmi életünk legelőkelőbb férfainak tollából erednek. Mindez mutatja, hogy a Képes Csallád Lapok mindenkor az események színvonalán áll s a legnagyobb mértékben méltó a magyar olvasó közönség pártolására s valamint máskor úgy ezuttal is megragadjuk az alkalmat, hogy e kitűnő és jutányos szépirodalmi közlőnyt olvasóink figyelmébe ajánljuk Kiadóhivatal Budapest, Nagykorona-utca 20. sz. Mutatványszámokat bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

A Pallas nagy lexikonának 15. füzeté jelent „Bechiea—Bekalea” tartalommal, a balkán félsziget térképe, Bécs nevezetesebb épületei s egyéb csinos kiállítású rajzokkal. Egyes füzet ára 30 kr, kapható a Pallas irodalmi részv. társaságnál Bpsten.

HÍRBEK.

— **Utánzásra méltó dolog.** A helybeli kaszinó egyesület a Palicson működő színiévadra páholyt bérelt. Nem ártana Szabadka egyéb társas egyesületeinek sem a művészetet pártolva, hasonló cselekedni. Tudtunkkal például a kereskedő itjak társulata és több egyesület is van abban a helyzetben, hogy ezen a téren egy kis áldozatot hozhatna.

— **A szabadkai dalegyesület** által f. hó 17-én szombaton megtartott junálisa szép időjárás mellett minden tekintetben sikerültnek mondható. Igen szép számu és intelligens közönség vett részt benne. A mulatság fénypontját a Vermes-féle villában tartott koncert képezte, melyben az egész dalkar, de különösen Dr Révfy és Milassin Andor tünnek ki leginkább szóló énekeik által. A rendezőség egy kissé ügyetlenül oldotta meg ugyan feladatát, mert a különben is nem sikerült tűzijáték, mely sok időt rabolt el, egészen kimaradhatott volna a programból s így a tánczot, melyet 9 óra után kezdtek, jóval előbb vehette volna kezdetét. A mulató fiatalság egy óráig együtt maradt. Ekkor azonban legnagyobb része viszszarándult a városba, de a fiatal és nem egészen fiatal urak egyrésze a fűrdővendégek bosszantására másnapig folytatták a mulatóságot.

— **Rakodczay Pál** ez időszertint Óbudán működő társulatának néhány előadását több szabadkai uri ember, a fővárosban járván, meglátogatta. Az előadások az illető — mérvadó — uriember által osztatlan tetszésben részesültek. A társulat egyes tagjai szerintük tökéletesen megfelelnek a szabadkai színházlátogató közönség igényeinek. Különös jónak mondják a fiatal szép és kedves naivát Boros Ferikét. Kár azonban, hogy Rakodczay — mint ugyanez uriemberektől halljuk — éppen ezen, társulatának egyik legtehetségesebb tagjával, már is összeütközött és aligha leszünk abban a helyzetben, hogy a kedves művésznőt körünkben üdvözölhetjük és a télen át gyönyörű játékát élvezhessük. Nagy baj az is, hogy Rakodczay még nem ismeri a művészet pártolónak zömét Szabadkán.

— **Humanus érzelmű ember.** A helybeli zsinagógában tegnap eskedtek egy szegényebb sorsu leányt. A leány édes anyja szegény özvegy asszony lévén meg akarta volna takarítani a zsidó esketési szertartások alkalmával legújabb idő óta divó orgona és dalkar kísérettel járó 5 frtnyi díjat. — a leány eme kívánságát jóakarulag ellenezte. Az esetet egy helybeli humanus érzelmeiről eléggé ismeretes uri ember megtudván, nyomban átadta a karmesternek a kívánt díjat s így meg lesz a szegény leány öröme.

— **Halálozás.** Idősb jószácsi Purgly Sándor földbirtokos özvegy Mukics Jánosné leányának ipa a veszprémi ág. hitv. ev. egyházmegye felügyelője és Veszprém vármegye közigazgatási bizottsági tagja, e hó 17-én példás életének 70 dik évében, súlyos szenvedés után elhunyt Kőkuton. Temetése tegnapelőtt délután volt a lepszényi ev. ref. sirkertben.

— **A villanyosok.** Mint értesülünk a városunkat villanyozni akaró konzorcium villanyvilágító terveivel is alighanem felsül, mert még egyetlen egy kávéház vagy vendéglőtulajdonos sem, és még ennél is

kevesebb kereskedő vagy magános s így senki sem mutat hajlandóságot a villanyvilágítás bevezetésére magát lekötöni. De sőt mi több, igen mérvadó forrásból halottuk, hogy efféle vállalatra a városi hatóság ez időszerint engedélyt nem fog adni, de jó sokáig nem is fog adhatni. Nem értjük tehát mi a célja ennek városunkban villanyozás céljából sátoztott népboldogító (nem akarjuk mondani bolondító) konzorciumnak! De azt sem értjük: hogy egyes emberek mi alapon tolják fel magukat még nyomtatványokban is igazgatósági tagoknak akkor, amikor tulajdonképp igazgatóság sincs.

— **Óvakodjunk a differitisz-beteg gyermekek látogatásától.** A beteg gyermek ápolását egy anya sem szokta idegenekre bízni, első sorban anyai szeretetből, másodsorban azért, mert a gyermek csak a leginkább esetben engedi magát ápolni más által. Ezen anyai odaadásnak áldozata lett a napoktan Biemann J. 6 kőri lakos fiatal neje, kinek egyik gyermeke differitisz bajban feküdt. A gyermek az önfeláldozó anya fáradhatlan ápolása folytán kigyógyult, de a szegény anya ugyanazon bajba esve, 3 napi szenvedés után meghalt. A megrendítő eset nagy rémületet keltett a környékbeli lakosság közt. A sajnálatra méltó ifja férj, kitől első nejét csak pár évvel ezelőtt ragadta el a halál, 5 kis árvával maradt ismét özvegyen.

— **Meghívás.** A „Bács-Bodroghmegyei községi tanítóegyesület“ „Szabadkai kör-e“ 1893. évi június hó 24-én d. e. 9 órakor a belvárosi népiskola I emeleti dísztermében folytatólagos tavaszi közgyűlést tart, melyre a kör tagjai s a t. tanügybarátok ezennel meghívotnak. Tárgysorozat: 1.) Jegyzőkönyv felolvasása. 2.) Gyakorlati tanítás folytatólag a tört fogalmáról, tartja Kumert Mária tanítónő. 3.) „Miként és mily terjedelemben tanítandó a természet- és vegytan az elemi népiskolákban?“ Felolvasó: Gucsán István. 4.) „Két gyakorlati tanítási lecke az alkotmánytanból.“ felolvasó: Haraszi Gyula. 5.) A netán még beérkezendő dolgozatok felolvasása. Szabadkán 1893. június hóban. Petres János jkői elnök.

— **A helybeli városi zenede** alsó és felső oszt. növendékeinek zárvizsgálója f. hó 18-án tartatott meg a „Pest“ szálloda nagytermében, mely zsufolásig megtelt hallgatósággal. Az előadott műsor 19 különféle ének és hangszerdarabokból állott, melynek minden egyes pontja valóban bámulatos precizitással adatott elő. Dicséretet érdemelnek az összes zenedei tanárok. A hatóság részéről ott láttuk Vojnits Félix főjegyzőt és Szalay Mátyás főkapitányt. A jelen volt szülők látható örömmel élveztek gyermekeik kiképzésében és bár minden egyes vizsgáló kifogástalanul megfelelt feladatának, indítatva érezzük magunkat különös felemlítésre méltatni, kitűnő zongora játékkért a következőket: Lichner Ilona és Berta, Bedzsula Margit, Prokes Teréz, Klein Gizella, Schwartz Irma, Schwimmer Róza és Franciska, Hubert Janka, Csengeri Erzsike. a kedves két kis Holtzer testvér és végül kiváló jó és szabatos játékkért Weinberger Kornél. Tetszéssel fogadtatott Stoczek Kamilla, Hubert Janka hegedű, Kocsis János klarinet és Berkes Pál trombita játéka. Jól énekeltek: Hegyi Emma és Stoczek Kamilla.

— **Veszélyes szomszédság.** Dedakin Lászlónak a színház melletti fodrásztermében egy Dávid nevű segéd van alkalmazva, ki mint a jó konkurens tenni szokták, szabad idejét a közvetlen szomszédságban lévő Mákszó-féle borbélyüzletben beszélgetéssel töltötte el. Így tért át Dávid f. hó 16-án is Mákszó-ékhöz egy kis „eszme-cserére“, de midőn belépett, csodálkozva s talán — ha nem is üzleti — de privát irigységből tréfás módon példázgatott Mákszónak: hogy hát az már csak nem illik fényes nappal berugva lenni s midőn ezzel Dávid távozni akart, Mákszó utját állotta s zsebéből kirántott bicskájával olyan veszélyes sebet talált a békés szomszéd konkurens jobbkezén ejteni, hogy ez valószínűleg végkép, de mindenesetre hosszabb időre képtelen lesz a fej és szakál szépitészet művészetét folytatni. Az ügy a rendőrségnél feljelentetett.

— **Az iparos tanoncok** rakoncátlansága miatt lapunkban több ízben tett felszólítást, rendőrségünk, úgy látszik végre már megszivlelte. Rendőrt állítottak az ipariskola közelébe s így a napokban sikerült is a f. kolompásokat elfogni és biztonságba helyezni.

— **A vasuti kocsikban** és állomási helyiségekben elhagyott s eddig tulajdonjoggal senki által nem igényelt különféle tárgyak u. m. bőrdöngök, táskák, kalapok, ruha és fehérműek, botok, nap és esernyők stb. folyó évi június hó 22-én d. e. 9 órakor a magyar királyi államvasutak Szabadka állomásának gyorsáru feladási raktár helyiségében tartandó nyilvános árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett eladtni fognak.

CSARNOK.

Humor.

Jó vigasztalás.

Jogász (lakást néz magának) Asszonyom ez a szoba csakugyan tetszik nekem. Itt úgy látszik csendben tanulhatok. Vannak a családban gyermekek is?

Háziasszony: Oh igen, de még nagyon picinyek; egyik tíz hónapos, a másik két hetes.

Hathatós érv.

Cselédleány (vaskereskedésben): Kérek vasszeget.

Boltoslegény: Kicsit vagy nagyot?

Cselédleány: Képrámát felakasztani.

Boltoslegény: Nagy az a kép, nehéz?

Cselédleány: Meglehetősen, az egész család rajta van.

Szórakozott.

Vendég: Hát a kedves férjed hogy van?

Háziasszony: Hagyd el lelkem. Tegnap ahelyett, hogy az előadásra ment volna az egyetemre, nagy szórakozottságában egy jogász után haladva bement a zálogházba, becsapva az óráját, mint a jogász s aztán követve ezt a kocsmába és elitta ottan a pénzt, mint ahogy a jogász is tette.

Kikerülés.

Özvegy: Ah, Molnár ur, hogyan tud ön úgy önmagában élni. Nem jó ez a magános agglegény élet... Miért nem gondoskodik róla, hogy valami vidám lény derítse fel házat?

Molnár ur: Igaz, igaz... csakugyan beszerzek holnap egy kanári madarat.

Trompf.

Gigerli. Nagysám szabad elkísérem?

Hölgy: Ej, maradhasson uram.

Gigerli: De én ismerem nagysádat, én...

Hölgy: Uram én nem ismerem...

Gigerli: Önnel szemben lakom és szobából megfigyelhettem.

Hölgy: Ön igazán a megfigyelő szobába való.

Reménykedés.

Ur: Nagysád fiatal lány létére kaszirosnőnek megy? Nem félti az erényeit?

Leány: Uram én csak arra hallgatok, aki házasságot ígér.

Ur: Hát ha nem váltja be a szavát?

Leány: Ej, csak akad majd a sok között szótartó is.

NYILT-TÉR.*

St. Remo reggeli harmat

a bécsi Parfumerie Equitableból kedves és gyengéd, életető és az előkelő világ legkedvesebb zsebkendő parfume. Egy üveg 75 kr. és 1 frt. Kapható: Szabadkán Sugar Manó és Geiger Gyula üzleteiben.

* E rovatban közlöttekért nem felelős a szerk

Felelős szerkesztő és laptulajdonos

SZALAY LÁSZLÓ A.
üggyvéd.

Hirdetmény.

Balogh György Vesselényi-utca 35. sz. a. n. j. házában f. évi október hó 24-től kezdve több kisebb-nagyobb bolt-helyiség két lakás és egy garcon lakás kiadó.

Bővebbet BALOGH GYÖRGY háztulajdonosnál.

4-2

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyserűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszé.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgöngyösödés, bűzös lehellet, lefogyás, savanyu felbőgés, hasmenés, gyomoréés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, székülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejájánál, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortüneteknél etellekkel és italokkal, glüszák, májbajok és hámorholgá-nál.

Említett bajknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg á. a 70 kr.

Magyarországi foraktár:

Török Jozsef gyógyszerháza
Budapest, Király utca 12. sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódságot bizonyítottam“.

A **Máriaczei gyomorcsépek** valóban kaphatók.

Szabadkán Gálfy György és Nyérlit Béla gyógyszerházában.